

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lapszellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ujvidék és a koleraveszély.

Ujvidék határszéli voltánál fogva a rendszerint a Balkánról behurcolt kolera-járványok miatt közegészségügyi szempontból felette exponált és érthető, ha az országos és városi közegészségügyi hatóságok Ujvidéken nagyobb intézkedéseket kívánnak, melyeknek fogadtatása nemcsak városi, de országos érdek.

„Az Est“ az utóbi napokban ismételtelen foglalkozott az ujvidéki eseményekkel és ez alkalommal erős és igazságtalan bírálatban részesítette a város kolera védekezés iránti előkészületeit. A lelkiismeretlen tudósító igaztalan vádakkal illeti a várost, hogy nem tesz meg mindent, hogy a fölünk 2 órára dühöngő kolera behurcolását megakadályozza.

Ezzel a váddal szemben meg kell védenünk a várost, mely mindent elkövetett, hogy a kolera ne fészkelhesse be magát nálunk és talán csak egyetlen intézkedését kell kifogásolnunk, amely a koleramegfigyelőt a régi kórház, illetve az új főgimnázium elkerített udvarában helyezte el. Ez egy oly hibás intézkedés, melynek sürgős megváltoztatása iránt kiabál a kultúra és a józan ész.

T á r c a.

A háború horzalmai Ujvidéken.*)
A „Határör“ részére írta: Gyárfás Márton.

Ne tessék megjedni, ezuttal nem az események krónikása, nem is a szemtűles szenzációkat szomjazó riportert rója a betűket, aki száraz és néha kegyetlen tények regisztrálását tűzte ki feladatául, hanem egy a háborús hírek és események izgalmaiktól átítatott nyugtalan utas veti papírra gondolatait.

Amikor Budapestről elindultam és vonatom vad dübörgéssel bele rohant az éjszakába, bizonyos elfogultság vett erőt rajtam. Szerény geográfiai ismereteim révén annyit csakhamar konstatálhattam, hogy a vonatnak minden egyes kattogása közelebb visz a délvidékhez, e súlyos csapások alatt görnyedő haza határához. Valamelyes önelégültséget is éreztem magamban, amiért olyan közel leszek a Balkánhoz. Ezt az érzésemet azonban csakhamar legyűrte az iszonyat és pillanatok alatt véres, rémes epizódok villantak át agyamon.

*) Régi tollforgatótól vettük a fenti sorokat, aki abból az alkalomból kereste föl lapunkat, hogy legközelebb Ujvidékre költözik. Szerk.

Ki hallotta már, hogy a város bel-sejében, 800 tanuló befogadására képes intézet udvarában, a gyümölcs piac mellett koleramegfigyelőt létesítsenek? Ha egy ilyen a megfigyelőbe került egyénről kiderül, hogy kolerás, az egész város kolerafészekké lehet. Ezt a kolera tényező megfigyelőt ki kell helyezni.

De ez az egyedüli is, amit a széleskörű intézkedések megtételében kifogásolnunk.

A kolera elleni védekezés parancsolja az élelmiszerek és főleg a gyümölcs gyakori megvizsgálását, nehogy leiketlen kofák éretlen gyümölcsöt adjanak el és lelkiismeretlen mészárosok romlott húst vagy élelmiszert adjanak el.

Kétségtelen, hogy az ovóintézkedések a papíron meg vannak és szépen festenek, de a valóságban is meg kell lenniük és pedig kérlelhetetlen szigorral keresztülvive.

Ujvidék ma a délről behurcolható kolera első védvára.

Erős kézzel, okos, éleslátású intézkedéssel kell a behurcolást lehetetlenné tenni.

„Az Est“ pedig válogassa meg a tudósítóit, vagy szorítsa őket objektivitásra és igazmondásra, nehogy olyan hírek kerüljenek külföldben jól értesült lapjába, mint, hogy a kolerában meghalt Petrovits Bosko dr. ujvidéki tanár halála előtt, már kolerabetegen jött Ujvidékre

A Balkán! Mintha e szónak minden betűje ott piroslott volna a csillagos égbolton. Azoknak a 14 év előtti eseményeknek az emlékei, melyeket Ujvidéken éltem át és amelyek fogva tartottak elindulásomkor, szerte foszlottak. Nem tudtam tisztán magam elé varázsolni azt a 14 év előtti színes hajnalt, amikor a lefüggönyözött ablakok alatt elhaladtam. Békét hirdető édes csend ülte meg az utcákat. Szinte hallani véltem az ablakok mögött alvó fehér lányok ritmikus pihegését, naphosszat fárado emberek egészséges szuszogásait.

Eltűnt e nyugodt kép és a csendes hajnalt leváltotta a rémdus éjszaka. Amott lángnyelvek nyújtózkodtak magasra, mintha tüzekblükre akarták volna szorítani a világot. A rémes fény köröskörül bevilágította a földön végbemenő iszonyatot. Milliő szurony csillan meg, ordítás száll fel, jajok szélednek el. Mintha a Nirvána jött volna el tomboló lelkesedéssel bosszutei szomját lehűteni.

Odébb embertömeg bukdácsol sűrű sorokban. Nyomában egy másik had diadalordítás-tól kísérvé. A futók megállanak. Szembeszállnak az üldözőkkel. Azután szuronyok csattogása közepette átok száll föl az égig. Artikulálan emberi hangok közé a haláltusájukat vivők nyögdcselei vegyülnek. És vér, rengeteg vér

és hogy itt is beteg volt és alig tért vissza Szerbiába, ott kolerában meghalt.

Uborkaszegzonban a riportéhes tudósítónak lehet ez egy alkalmas és hangzatos téma, de Ujvidéknek nem kell eltűnnie, hogy róla ily kevés elővigyázatosságot feltételezzenek.

H I R E K.

Kinevezés. Dr. Somjai Béla szabadkai törv. joggyakornok az óbecsei járásbírószághoz jegyzővé nevezetett ki.

Bucsu. A szomszédos szerémi Mária Schnee (Tekia) bucujáró helyen e hó 26-án tartott meg az Anna napi bucsu, melynek nemcsak a Bácskából, de a szomszéd megyéből is sok látogatója volt.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter jelenlegi minőségükben áthelyezte Molnár Miksa turócszentmártoni áll. felső kereskedelmi isk. r. tanárt az ujvidéki felső keresk. iskolához, Fekete Zoltán lippai áll. polg. fiúiskolai r. tanítót pedig és Gáspár Imre gyulafehérvári áll. polg. fiúisk. segédtanítót az ujvidéki áll. polg. fiúiskolához.

Halálozás. Özv. Navarre szül. Vasas Emilia e hó 27-én életének 73. évében meghalt. Az elhunyt urnó mindenütt ott volt, ahol a közjótékonyosság oltárán áldozni kellett. Temetése e hó 28-án élénk részvét mellett ment végbe.

hull a harmatteli fűre. És mindegyiknek ajakán ott kél a szó: Isten! Az egyik átkokba fogja, a másik imába és mégis mindegyik onnan, a megvilágított égből várja a segítséget. Az ég meg oly nyugodt. A csillagok mintegy kedvtelve csöndes szemlélőknek bujtak elő, mintha mosolyognának is a testvérharcban elhullottak jajveszékélesein.

De mi az? A Fruska-góran újabb had kél. Félelmetesebb, nagyobb és mérhetetlen ágyuival tullármáz mindent. Ezer halált küldenek le egyszerre a völgybe és millió jaj kél az ágyúszó nyomán. Itt nincs már ellenség. Együtt hullanak el. Egygyé foly a vérük patakokban, azután folyóvá árad és magával sodor mindent, ami útjába akad, egészen le a Dunáig. A büszkén hömpölygő szöke folyamat a belé ömlő piros özön megállítja a folyásában, azután hirtelen megfordul és visszafelé indul. Mintha menekülni szeretne az iszonyat elől.

Örülten bukdácsoló hullámai visszafutnak Péterváradig. Ott megtörve, magasra szöknek és messzire hangzó, rémesen csobbanó csókot dobnak a falakra. Most újabb ár jön, amely összelelkezte a falakról ernyedten visszahulló habokkal, mintegy közös akarattal a szemben fekvő csöndes várost rohanják meg.

Postások mulatsága. A magy. kir. pósta és távirat altisztek és szolgák országos egyesületének ujvidéki csoportja jövő vasárnap, augusztus 3-án a polg. lövölde kerthelyiségében saját pénztára, valamint özvegyei és árvái javára az újonnan megalakult „Póstás Dalárda“ közreműködésével, tombolával, konfetti és szerpentin csatával és tűzijátékkal egybekötött zártkörű nagy nyári mulatságot rendez. Kezdeté d. u. 4 órakor. A zenét a pétervárad 96. gy.-e. zenekara és egy jó hírnevű cigányzenekar felváltva szolgáltatja. Belépti-díj: személyjegy előreváltva K 1.20, a pénztárnál K 1.40, családjegy 3 személyre 3 korona. Feülfizetések közzönettel fogadtatnak és hirlap. nyugtáztatnak. Műsora: 1. „Viharban“, Durner Gy.-tól, énekl. a Póstás Dalárda. 2. Kuplé — énekl. Száki S. 3. Eredeti „Magyar dalok“, Gaál F.-tól, énekl. a Póstás Dalárda. 4. „Népdalok“, Kurucz J. és Bodorogi Zs.-tól, énekl. Somogyi Gy. 5. „Magyar dalegyveleg“ Hoppe R.-tól, énekl. a Póstás Dalárda. 6. Nagy tűzijáték.

Az aviatikai ünnepekre befolyt adományok folyt. kimutatása.

Tiszaistvánfalva község gyűjtése: Tiszaistvánfalva község 10 k., Nunnenmacher Ferenc 2 k., Évinger Kálmán 1.50 k., Greiling Jakab, Krum Ferenc, Lenhardt Mihály, Lenhardt János, Klemensz János, Rein András, Haug György, Wurtz Lorenc. Eisenkolb A., Stroh Jakab, Baerle Mihály, Rein Mihály, Lottbrein János, Ebling Boldizsár, Bauerle János, Schollenberger János, Bittermann György, Reichert Gottfried, Morgenthaler János, Lottbrein Mihály, Greuling Mihály, Beuerle Henrik, Wallrabenstein András, Adolf Ádám, Nunnenmacher János, Olvashatlan aláírás, Lenhardt Boldizsár, Wild András, Jeisel György, Morgenthaler János, Nunnenmacher György, Böhm János, Greuling János, Klemensz György, Jeisel János, Diel János, Böhm János, Renner János, Greuling Jakab, Krum György, Sebele János, Wiegand Jakab, Wack Péter, Klemensz Mihály, Lenhardt Jakab, Morgenthaler János, Schik Károly, Krum Ferenc, Lenhardt Jakab 1—1 k. összesen 66 k. Dr. Bárczy István Budapest, Dietzgen Gábor és neje, Dietzgen Imre és neje Ernst Márkné, Előlegezési Egyet, Fernbach János, Fernbach

Zsuzsanna, Fernbach Erzs, Forster Géza és neje, Dr. Purgly Sándor, Sevcics Mitrofan, Dr. Szlezák Lajos, Szilágy János, Óbecse község, Báró Vojnich, Szemző János, Scultéty Ferenc gyűjtése: Scultéty F. 20 k., Dr. Szabovlyevics Dusan, Dr. Frank Mihály, Dr. Deák Béla 10—10 k. összesen 50 k., Ujvidéki Népbank, Vok Johnné szül. Rákosi, 96. gyalogezred paran. 50—50 korona.

Temerin község gyűjtése: Volpert György 2 k., Barna János 1 k., N. N. 1 k., Schmidt György 40 f., Olvashatlan aláírás 20 f., Butonity Mihály 60 f., Kovács András 1 k., N. N. 1 k., Widrich Soma 4 k., Racsmány Dezső 1 k., Péter Ferenc 1 k., Nikelszbacher József 1 k., Temerini takarékpénztár R.-T. 15 k., Schwager János 1 k., Olvashatlan aláírás 1 k., Göbel 1 k., Reiter Vilmos 1 k., Kohn Károly 1 k., Wekerle József 40 f., Bujdosó János 1 k., Olvashatlan aláírás 1 k., Fischer Antal 1 k., Bálint János 40 f., ifj. Guszmán Vilmos 1 k., Müller Ignác 1 k., Kohn József 1 k., Ditrich Ádám 1 k., Szöllősy Sándor 1 k., Varga Antal Somogyi 1 k., Varga Mátyás 1 k., Flammán József 20 f., Fridrich Jakab 1 k., Ruff 1 k., Döme Ferenc 1 k., Dr. Jeszenszky Béla 1 k., ifj. Milinszky J. 7.20 k. összesen 49 korona 20 fillér. Brunner Ede 32 k., Özv. Petzy Popovits Istvánné, Szalay Lajos, Georgievics János és neje, 30—30 k. Dr. Radda gyűjtése: Dr. Wittigschlager 5 k., Gramberg Adolf 5 k., Dobatz 10 k., Wittigschlager A. 5 k., Dr. Zákó István 5 k. összesen 30 k. Dr. Molnár Károly 30 k. Dr. Szabovlyev Dusan gyűjtése: Dr. Szabovlyev Dusan 10 k., Lallo-sevics István 10 k., Dr. Poór Béla 10, összesen 30 k. Zsablya község gyűjtése: Zsablya község 20 k., Nikolits Endre 2 k., Jakob Lajos 1 k., Devich Jenő 1 k., Dr. Széchenyi Tamás 2 k. összesen 26 k., Magyar Kaszinó, Dr. Demetrovits Vladimir, Hódság község, Dr. Kassovitz Ármán 25—25 k., Ivanics jegyző gyűjtése: Ivanits Szvetozár 2 k., Jójikits Vazul 1 k., Turja község 10 k., Fischer Mór 1 k., Belyanszky Szava 1 k., Zeremszki 1 k., Biroski Draga 1 k., Zeremszki Sztevan 1 k., Trifunovics Paja 1 k., Fán Sztevan 20 fill. Szremcsev Milán 1 k., Szlavkovics Branko 1 k. összesen 21 k. 50 fill. Menráth József, Dr. Szilágy Kornél, Mátics Dusan 20—20 korona. (Folyt. köv.)

Csupa verőfény, ragyogás fogadott az állomáson, jóleső tisztaság az utcákon. És főleg kedves nyugodtság.

Puskaropogás, csatazaj távol esnek innen. A Duna is csöndes komolysággal siet előre. Napsugár aranyozta vizében mintegy tetszelegve nézegetik magukat Pétervárad büszke falai. Az a néhány füstölögő monitor oda át merészen kiálló ágyúcsöveivel nem a háborút akarja eszünkbe juttatni. Olyan kedvesen olvadnak bele a táj főnséges harmóniájába.

És 14 esztendő után örömmel láttam viszont a várost, amely azóta nagyot fejlődött, kulturális intézményekben meglepően gazdagodott.

Éppen ezekért most, mikor bucsut mondok a fővárostól, ahol életemnek legszebb éveit töltöttem el és a vidéki, csendesebb élet után sietek, szeretem hinni, hogy Ujvidéket csakhamar kedves, megszokott második szűkebb hazámnak nevezhetem.

(Budapest, 1913. jul. végén)

A Frohsinn e hó 20-ról eső miatt elhalasztott dalestélyét e hó 27-én tartotta meg a lövöldében, de ezuttal sem kedvezett az időjárás; hideg és eső tartotta távol a nagyobb számu közönséget s így a kitűzött műsort sem tartották be, de volt helyette tánc, mely jóval éjjel utánig tartott.

Nimródok öröme. Holnap, aug. 1-e, amikor ismét megkezdődik a vadászat, mely jó ideig szünetelt. A vadászegylet tagjai minden szükséges előintézkedést megtettek s teljesen felszerelve, felkészülve várják, hogy az aug. 1-vel kezdődő vadászatokra minél több vadat esenek zsákmányul.

Megkerült öngyilkos. Sziffert Jakab 66 éves magánzó, ki e hó 23-án lakásáról eltávozott s azóta vissza nem tért, amiért a rendőrség körözést bocsátott ki csakugyan öngyilkos lett — állítólag életuntagságból s a Dunába ugrott. E hó 28-án fogták ki hulláját a majorok Duna felőli részén s 29-én temették el Péterváradon.

Folyt. kimutatás a Gyermekebarátok egylete javára történt felülfizetésekről: Rác D., Dr. Davidovác, Tausch János, Grosz és Lázits, Luka Maletits, Funtak Jakab, Klein M., Baumgartner Lőrinc, Korn József, Csávits, Gavrilovits, Dungenyov, Latincics, Dobanovácsky, Petrovits, Malencics, Schönne, Jankovits Monasevits, özv. Goldmann, Kuhart, Hemler Péter, Strangarov, Knip, Vasits, Hufnagel, Dr. Elschleger, Martin Alois, Mandics, Warnusz Pál, Martin Róbert, Schmidt Mihály, Brezovác András, Balogh István, Wachtl Imre, Ivosevits, Schwarz Vilmos, Milovanovits, Barfusz, Landsmann, Dimovits, Bahl István, Schosberger Fülöp, Löwy Adolf, Nikolics Milán, Cseikovits, Markovits, Abrahám J., Kohn Gyula, Vig és Katona, Grosz és Krausz, Klein és Ungar, Weinfeld Richárd, Szilágy, Dr. Várnay, özv. Sommerné, Vajda, Pletikoszits István, Ofner Ernesztin, Surányi Jakab, Dr. Deák, Moga, Kuborczy, Klein és Freigang, Locker, Kovács, Krausz Samu, Roth Ferenc, Goldberg, Ernst, Fischer Sándor, Csávits, Jankovits, Schönberger, Deuts, Kreiniker Béla, Zsiván Petrovits, Hoffmann, Scheer Fülöp, Donáti, Gumhold, Klein Mór, Stojánovits, Ivkovits Nikola, Roth Vilmos, Patz, Steinwasser, Herzog Paula, Ivkovits Gy., Fuchs Ignác, Weikesberger, Niketits Bóza, Kosovatz, Mócs S., Dr. Kleiszner G., Lemler Cy., Kleesz, Wachtl György, Schrack E., Schultesz, Czoczek N., Schirsinger, Fauszt József, Nyeső Ferenc, Gály József, özv. Mchelsz, Burmann S., Lappi, Niketits, Reich, Szücs, Klein Imre, Hoffmann, Bletterer, Jausz Gyula, Varnusz Pál, Czitlik Ferenc, Lemler György, Szentiványi Miklós, Herger Ágoston, Weinfeld, Becskéházy Nándor, Burmann Sándorné, Rosenblüth, Horváth István, Kopolovits József, Kántor, Kuzmits, Baumhauer, Simon György, Szöke József, Mikits, Wollberger, Bräuer, Fabian M., Gerner Mihály Barys Viktor, Wack József, id. Schmidt Rezső, Maysai György, Czoczek Józsefné, Spiller Ferenc, Bartusz Ede, Eisenhauer Helén, Szücs Ferenc, Szulkovszky, Jovánovits F., Massong Péter, Hacker Imre, Ofner Mihály, Klein 1—1 k. és számos adományok 1 koronán alul.

Hódít az atletika. Csurog község sportkedvelő közönsége Atletikai Club megalakítása iránt indított mozgalmat, mely sikeresnek ígérkezik.

Megmérgezett (?) footballisták. A szabadkai „Bácska“ m. vasárnap Győrött az ottani Egyetértés torna-osztályával mérkőzött és vereséget szenvedett. E vereséget annak tu-

És pillanatok mulva ott hömpölyög az ár Ujvidék utcáin. A házak ablakai emberfejekkel telnek meg és borzalommal tekintenek le a szennyes árra, amely magával cipeli a testvérharcban elhullottak rémes tetemeit.

Köny ül a szemek aljára. Iszonyat költözik a szivekbe. Azután vad gyűlölet ébred a keblekben és átok száll nagy nevekre, országok sorsát intező nagy urak fejére, akik egymásra uszították az embereket, akik anyákat döntöttek örök gyászba, árvák örült nagy tömegét ajándékozták a világnak és annyi gyönyörűen elgondolt életcélnek szeltek ketté az utját. Nagy hatalmon élők durva önkénykedései országok népeit hajszolták szurony, golyó elé.

Miért, miért? . . .

A silány argumentumokkal kísért feleletet elnyelik a távolból jövő fuldokló zokogás, az árván maradtak imái.

És a szennyes ár, a komoly, méltóság-teljes elem tovább cipeli az emberroncsokat. Az élők közé viszi, hogy kiáltó példát tárjon azok elé, akik a háboru hamis, utálatos jel-szaván szeretnek nyargalni.

***

— Tessék felkelni. Ujvidékre értünk. E szavakkal rázott fel kedves utitársam mély álmomból.

lajdonitják, hogy a Fehér Hajó szállóban elköltött vacsorától (megfagyott pörkölt és kukoricalesterű ivóvíz) — éjjel erős gyomorgörcsöt kaptak a bácskaiak s még játék közben is többen közülök rosszul lettek, úgy hogy néhányuknak ki kellett állni. A Bácska írásbeli panaszt intézett Sugár Istvánhoz, a mérkőzés bírójához, óvást emel a szövetségnél, sőt büntető feljelentést is szándékoznak tenni a győri vendéglős ellen, aki tulzolt sportszeretében, vagy talán megbízás alapján gyorsan ható méreggel (has-hajtó) játékképtelenné tette a Bácska labdarugóit.

Jó termés a Bácskában. A felső Bácskában az idei buzatermés eredménye minden várakozáson felül, jó. Kat. holdanként mindenütt 10—12 métermázsra termett s ami a minőséget illeti, a buza hektóliterje 78-82 kg.

Életunt 48-as. Mészáros György 48-as honvéd, aki az óbecsei szegényház lakója volt, 92 évvel a hátán, megunt az életét s a szegényház kamrájában felakasztotta magát. Öcsöce Mészáros Antal, aki 48-as honvéd tizedes volt, a budapesti honvédménházban éli 90-ik évét. Mindkettő arról volt híres Óbecsén, hogy soha sem voltak betegek.

Postamesterneői kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Zsablyára postamesternek Jánoky Irma asszonyt nevezte ki.

N. Konstantin ünnep Szabadkán. A szabadkai keresztény szociális egyesület elhatározta, hogy a kereszt diadalának s az emberiség felszabadulásának megünneplése végett f. aug. 16. 17. és 20-án Szabadka összes társadalmi köreinek bevonásával, Nagy Konstantin ünnepségeket rendez.

Szerelmes katona öngyilkossága. Haskij Antal, a szabadkai 86. ezred zenészkatonája, kinek tüdővérsze miatt a budapesti csapatkórházba kellett volna bevonulni, szerelmes volt egy szép szabadkai leányba, akit nem akart itt hagyni. A fölötti elkeseredésében, hogy szerelmesétől el kell válnia, a leány lakásán föbe lőtte magát és azonnal meghalt.

Szerencsétlenség. Miladinov János titeli cséplőgépetető B. F. cséplőgépén foglalatokodva, saját vigyázatlansága folytán jobb lábával a gép dobjába került s a gép térden felül leszakította a lábát.

B. Bodrog vármegye állategészségügye jul. 26-án. Lépfene: Szilágyi, Borota, Militics, Pincéd, Cservenka, Turja, Dunagárdony, Zsublya; veszettség: Béreg, Gara, Bácsföldvár Küllöd, Szabadka; sertésorbánc: Bácsordás, Hódság, Szilberek, Topolya; sertésvész: Borota, Gara, Vajszka, Ujverbász, Kishegyész, Tiszaisztvánfalva 1—1, Liliomos, Militics, Pincéd, Palánka 2—2, Doroszló, Ada, Zenta, Szabadka 3—3, Bácsordás 5, Parrag, Ujpalánka 8—8, Bulkeszi 11, Dunabökény 17 udv.

CSARNOK.

Látogatásom Futakon.

Ellátogattam a napokban Futakra. Nem csak azért, mert van néhány jó barátom, de főképp azért, mert Futakhoz régi gyermekkori kedves emlékek fűznek. Régen élt már bennem a vágy, hogy megnézzem azt a helyet, ahol gyermekkoromnak javarészt töltöttem. Tizen-nyolc esztendeje már, hogy Futakot s a benne élő kedves ismerősöket nem láttam. Ugy elsuhan felettünk az idő, hogy mire észre vesszük magunkat, már deresedik a hajunk.

Tehát élt bennem a vágy, sőt győtrött, hogy Futakot annyi év után újra láthassam. Chotek pusztán szálltam ki a délutáni vonatból, avval az elhatározással, hogy Futakot az alsó végétől kezdve végig járom. Ezt meg is tettem. Csalódás ért azonban Chotek-pusztán. Én ugyanis azt hittem, hogy Chotek-pusztától közvetlenül bekanyarodik az út Ófutakra. Szépen kanyarodik. Oly egyenes sugárút fut ki az ember szeme előtt, hogy szinte azt hihetni, vége sem szakad. Az út végén messze, mintegy meszeszerű távolságban látni az újfutaki kettős torony csúcsait. No, mondok, komám te meg-jártál. Eh de se baj, — baka voltam — gondoltam magamban, s bakakoromban csak amolyan fiókmanőver fejében egészen Futak alá bemasiroztnnk. Ez csak nem nagy út. Hol van ez Bukováchoz. Az újvidéki közös kaszárnyától Bukováciig, mikor három nap egymásután ögyelegtünk, az volt ám a mars. Ez semmi. Hamar bent leszek Futakon. Ilyen gondolatok és még egyebek cikáztak át agyamon, miközben eljutottam a nevezetes kanyarulathoz, amely egyenesen bevezet az alsó futaki iskolához.

Kint a falu mellett megvan még a régi cigánytanya. Most is ott élnek a cigányok mint 18 év előtt. Szabadon, függetlenül. Adót sem fizetnek. Szép, eperfasorokkal díszes területükön mészva legeltetik a lovaikat. Mikor megláttam a falut, eszembe jutott ám az „Ószi rózsá” nótának ez a strófája: „Régen jártam ezen a vidéken. Itt virult el az én gyermekésem”.

S valami olyan érzés fogott el, amilyent az érezne, aki tizennyolc évi nyugalom után föltámadva halottaiból újra látná a nyüzsgő életet. Előttm a tizennyolc év előtti képek támadtak fel halottaikból s olyan elevenen, színesen vonultak el szemem előtt, hogy szinte újra éreztem az akkori érzéseket. Szinte gyermekké lettem.

Nagy öröm az, ha tizennyolc esztendei távollét után újra látjuk azokat, akik minket annak idején szerettek s akik annyira örültek, hogy viszont látnak bennünket, mert így volt. Miután mintegy félórai gyaloglás után Chotek-pusztától elérkeztem az ófutaki szerb templomig, lefordultam egyik szűk utcán a Dunára. Látni azt a kis Dunát, amelyben annyit fűrődtünk s amelyben szép, tízes szemű szerb leányok és menyecskék vásznaikat fehérítették. Most is ugyanaz a kép. Előttm két szép szerb menyecske fehér lepedővel — mint Arany Ágnes asszonya mossa-mossa. S fehér leplét — fehér vásznát a futó hab elkapdossa. Ugy elnéztem őket már gyermekkoromban is, amint testhez tapadó, könnyű ruháikban egész nap térdig a vízben állva, mosnak, fehérítenek. Mossák, fehérítik maguk szőtte pamut-vásznaikat. A Duna most az országos nagy esőzés következtében rendkívül megáradt. Vize a házak alját csokolgatja. Eszembe jut, hogy abban az időben, mikor itt voltam, ezen a helyen akarta magát elemészteni egy csendőr, de hidegnek találta a halál kezét, no meg talán a víztől is irtózott — mert tele volt borral — hatszor is beleugrott egymásután, de mind a hatszor ki is úszott. Milyen hátrányára volt neki az úzás. Lám a Szepe nem akart öngyilkos lenni, mégis elsodorta az ár. Kérdi kíváncsian az olvasó, hogy melyik Szepe? Hát a Szepe az egy pékinas volt Futakon, komisz mint az ördög. Mindenki haragudott rá, mert minden kigondolható huncutságot elkövetett. E mellett rettenetes csunya volt. Haja vörös, arcán ökölyi nagyságú szeplők. Mintha az Ur Isten kívülől is meg akarta volna bélyegezni. Vagy mintha a bűnei az arcán is lerajzolódtak volna. Mindenki csak azt az egyet kívánta neki: Vinné el az ördög. Csakhogy az ördögnek is nehéz munkája lett volna, mert Szepe úgy vigyázott a bockorára, mint más a két szeme világra. Egyszer aztán mégis megesett, hogyan és miért, senki sem tudja — hogy Szepe elment a kerek kobolyára fűrődni — egyedül. Itt nagy örvények forrtak állandóan. Hogy mit csinált, nem látta senki. Csak csodámmal látták. Ruháit másnap találták meg a halászok. Kosarával együtt. Akit az ördög sem birt elvinni, elvitte az ár. Emléke örökké fenmaradt ebben a közmondásban: »Volt, nincs, mint a Szepe», amelyet, ha valami elvész, szoktak használni. A Dunáról aztán újra fölkanyarodtam a főutcára s csakhamar elértem egykori kosztos gazdámnak a

lakását. Öreg cipész ember, aki kettesben lakik az élete párjával s ketten együttvéve mintegy másfélszáz esztendősek. Véghetetlenül megörültek, hogy meglátogattam őket. Az öreg éppen fát fűrészelt, mikor a kapun benyitottam.

— Jó napot, köszöntöttem németül — mert az öreg magyarul nem tud. (Igaz, hogy én sem sokkal tudok többet németül).

— Jó napot. — fogadja ő egész hidegen. S szinte csodálkozó arcot vág, hogy egy idegen, akiről azt sem tudja, honnan szakadt ide, mosolyogva lépi át a küszöböt.

— Hogy bámulatából minél előbb felocsudjék, mielőtt még kérdezt volna, siettem megelőzni s elmondtam, hogy ki vagyok. Emlékszik-e rám?

— Ja, kiáltott fel örömeiben, hogy szinte örömkönyvek potyogtak a szeméből. Hogyisne! Mint 14—15 éves gyermeket látott utóljára s most, a midőn előtte állok, 13 esztendőbeli gyermek és ifju-sereg áldja vagy átkozza kezemnek pedagógiai működését.

Bevezetett s odabent elbeszélgettünk néhány percig a letűnt időkről, Aztán szives búcsút vévén egymástól, odább mentem, mert minden jó ismerőst látni akartam.

Harmadik-negyedik szomszédomban lakott valamikor az öreg Tóth Benjámín bácsi, még most is él s még most is ott lakik. Felkerestem. Jó kedélyű ember volt abban az időben, mikor én köztük voltam. Mint a neve is mutatja, magyar ember. S ha volt a községben egy magyar, nekem azt meg kellett ismernem, mert más nyelven nem igen akartam beszélni. Az én német nyelv-tudásommal most se sokra mennék. Elbeszélgetek, de csak tördeltem. Hát mint mondom, minden magyar embert ismerem a faluban, mert volt több is. Benjámín bácsi örült csak Isten igazából, hogy meglátogattam. Hanem a memóriája eleinte sehogy sem akart kötélnek állni. Nem is csoda, hiszen már ő is túl van a hatvanon. Hosszas magyarázgatás után jutott csak észébe, hogy csakugyan volt itt valamikor egy fiú a szomszédságban, akiről ő nagyokat jósoltgattak. Pompásan tudtam gyermekkoromban kopirozni. A lekopirozott körvonalat aztán szépen kifestőztem. Ő nekik nagyon tetszettek a rajzaim. Nagy festőt jósoltak belőlem. S nem lettem más mint egy kicsike néptánító, mellékesen pedig rossz tárca-és versíró.

Tehát a végén mégis csak emlékezett rám. Emlékezete úgy megfakult, mint amennyire akkori fekete haja és szakállja teljesen megfehéredett. Mondtam is neki. Ej Benjámín bátyám, azóta megfehéredett ám. Hát tudja, nagy havak járnak most az utóbbi esztendőkből, osztán beleptek, mondja ő vidáman. Mindig tréfás kedve volt.

— De magyarul még jól beszél. Van talán, akikkel magyarul érintkezik?

— Mióta a komám meghalt, azóta nem beszélék én magyarul, mert nem igen van, kivel. Komája az öreg Pécskey bácsi volt, akit szintén igen jól ismertem.

Hát a fia nem tud magyarul? (Egy erőteljes, barna, mintegy 40 éves férfi ült a varrógépénél, — lévén Benjámín bácsi szabómester. Ez az erőteljes férfi az ő fia, akivel együtt keresik a kenyeret).

— Nem tud az. Ő már nem tanult meg. Az anyjuk német volt, hát itthon csak németül beszélünk.

— De az unokák már — mondja sugárzó arccal, — tudnak ám magyarul. Egy 14 évesnek látszó leányka ült mellettem, az egyik unokája volt. Magyarul beszéltem hozzá s ő egész szép magyarsággal válaszolt. Csakhogy ő se a nagyapjának köszönheti a magyarságát, hanem az iskolának. Különben a futakiak szépen haladnak a magyarosodás terén. Legalább a németiség igen. A szerbekkel nem beszéltem. Volt házi gazdám unokái is mind tudnak magyarul. Később azokat is meglátogattam. Öreg apjuk szinte örömmel tudatta, mikor erre tereltük a beszédet, hogy leánya tud magyarul, de az unokái már sokkal jobban. Mindezt természetesen az iskola műveli. Igazán dicséretre méltó tanítói kar, amely hazafias kötelességének teljesítését ilyen eredményekkel igazolhatja.

Meglepett, hogy midőn az utcán végig mentem, a kis gyermekek mind magyarul köszöntek. Az egyik kétételekppen is próbálgatta

a köszöntést, mivelhogy az elsőt nem vettem észre „Több dolgok vannak földön és égen Horáció, mintsem bölcseségek álmodni képes”, mondja Hamlet. Én ezt így variálom. Több dolgot lehetne Futakról s a futaki gyerekelemlekekről írnom, mintsem egy Csarnok keretében elférne. Befejezem egyelőre. Benjámín bácsi után a többi ismerősöket is sorba látogattam. Legutoljára kerültem Mihálovits, újfutaki jegyző házába. Fia ugyanis kollégám és őszinte igaz barátom. Vendégszerető házukat már ismerem. Voltam egy ízben náluk. Akkor is részesültem abban a szerencsében, hogy gyönyörködhettem a jegyző szép leányaiban. Most ez a szerencsém meghatványozódott, mert a legszebb Mihálovits leányt láthattam. Gondolom, a legfiatalabb. A többiek már férjhez mentek. Hanem ez a kis lány aztán remeke az Istennek, koronája minden remeknek. Mindamelllett rendkívül kedves és szeretetreméltó. Nem is láttam még életemben olyan tündöklő szempárt, mint a kis Mihálovits Margitkéé. Majdnem úgy jártam mint Petőfi, egyik verse szerint, „Barna kis leánynak szeme köse néztem, Az én szemem fénye elveszett egészen.”

A futaki jegyző nemcsak olyan kitűnő képzettségű, hogy a vm. jegyzői kar legelsői közé tartozik, de olyan gyermekekkel is megáldotta az Isten, akikben gyönyörűsége telhetik magának is s akik csak boldogságát gyarapítják. Az esti vonattal eljöttem Futakról, de még egyszer visszamegyek oda. Meghívtak egy halpaprikásra.

Kováts Antal.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Lapfőlapadonos az újvidéki függetlenségi és 48-as párt.

991. sz. 1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1080. számú végzése következtében Dr. S. Sonnenfeld zimonyi ügyvéd által képviselt Rozánovits József zimonyi lakos javára 20 k. s jár. erejéig 1913. évi június hó 17-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 697 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 1080. számú végzése folytán 20 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 12. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 29 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Újvidéken alperes lakásán leendő megtartására 1913. évi augusztus hó 2. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidéken, 1913. évi július hó 17-én.

Basch Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

A törv. szabadalmazott

„GURKIN“

a legjobb konzerváló szer az összes zöld tápszerek (ugorka, paprika, zöld bab stb.) és gyümölcsfélék részére. Gyártja és szállítja:

Gurkin-Művek Újvidék.

Olcsóbb és jobb mint a salicyl. Kapható minden fűszerkereskedésben.

Orvosilag teljesen ártalmatlan. Penészedés vagy megromlás teljesen kizárva.

1186. szám.

1913. végh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1913. évi 10067. számú végzése következtében Dr. Krno Milos újvidéki ügyvéd által képviselt Szurducski Milos javára 6000 k. s jár. erejéig 1913. évi június hó 13-án fogatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1250 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, szőnyegek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 1235. számú végzése folytán 6000 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi március hó 2. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 402 korona 40 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig egy dr. Lustig Nándor ügyvéd által képviselt Weinfeld Fülöp József 360 kor. és jár. követelése erejéig Újvidéken, Temerini-utca 7. sz. a. leendő megtartására 1913. évi július hó 31-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidék, 1913. évi július hó 26-án.

Horváth,
kir. bir. végrehajtó.**Egy vendéglő**

amely egy kávéházhelyiségből, étkezőszobából, kaszinó-helyiségből, 4 vendégszobából, szép udvarból ujonnan épült tekepályával és istállókból áll, mind a legújabb berendezve, kedvező feltételek mellett **azonnal eladó.**

Bővebbet a „Bácsbodrog Presse“ kiadóhivatalában.

A Neuschlosz-féle Nasicai Tanningyár és Gőzfűrészt R.-T.

ajánlja

Susine - Gjurgjenováci

parkettgyárában kizárólag kitűnő minőségű szlávóniai tölgyfából készült

PARKETTÁIT

a legalacsonyabb napi áron. — Közelebbi felvilágosítással szolgál a központi iroda

BUDAPEST, VI., Andrassy-út 19. szám.

Nyomatott Gutenbergnyomda • Újvidék.

PILSENI URQUELL (ősforrás)

A világnak ez a leghíresebb söre nagy palackokban, naponkint frissen töltve, á 40 fill. sörraktáromban (Uszpenszka-utca 5.) kapható.

Pilseni Urquell poharaként Újvidéken csakis Obernik József pilseni sörcsarnokában és Zurkovic György „Fehér hajó” vendéglőjében mérnek. Palackokban kapható ELITE kávéházban és Kuborczy M. cukrászdájában.

Péterváradon csak Helleis Józsefnél kapható Urquell.

Mélykut-vizből készült műjeget is igen olcsó áron naponkint házhoz szállítok.

BAUER GYULA, sörnagykereskedése és jéggyára.

1050. szám. 1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 9915 1913. számú végzése következtében Dr. Micsatek Lajos újvidéki ügyvéd által képviselt Szlovák bank r. társaság újvidéki cég javára 2100 k. s jár. erejéig 1913. évi június hó 24-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2510 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: irodai berendezés és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 1294. számú végzése folytán 2100 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi június hó 5. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 121 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Újvidéken alperes lakásán II. Rákóczi Ferenc-út leendő megtartására 1913. évi augusztus hó 12-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidéken, 1913. évi július hó 24-én.

Basch Sándor,
kir. bir. végrehajtó.